

Lente in Gent

Eind februari tot eind mei, de tijd van de massale doortrek van steltlopers, de aankomst van onze zomervogels en soms van het verschijnen van zeer zeldzame vogels. Wat dacht u bijvoorbeeld van blonde tapuit, vale gier, ralreiger, reuzenster of orpheusspotvogel? Meer dan genoeg om een leuk artikeltje over te schrijven. Het decor in dit verslag bestaat vooral uit de Bourgoyen, de Scheldevallei en de Gentse kanaalzone. Maar u zal zien dat tot in de kleinste hoekjes leuke vogels kunnen gezien worden.

GEERT SPANOGHE

Watervogels

In maart komen de *geoorde futen* terug in al hun kleurenpracht. De grote plas te Doornzele is *the place to be* voor deze soort. Op 16 maart telden we er hier al 15, twee weken later, op 29 maart, 66. In april en ook nu nog zaten er tot 80 exemplaren. Hoeveel er tot broeden komen, weten we pas deze zomer. Te Moerbeke zaten er op 31 maart 14 exemplaren.

Tussen 10 en 17 maart pleisterden in Doornzele één tot twee *kleine zilvreigers*. Op 23 maart werd er ook één in de Bourgoyen gezien, op 22 mei kortstondig twee exemplaren. Vanaf half april verbleven er na een korte onderbreking (met slechts één exemplaar) bijna voortdurend twee exemplaren op Doornzele, in mei slechts één exemplaar, tot de 8ste. Op 25 april zat er één in de Gentbrugse meersen nabij Heusden-brug. Vermoedelijk dezelfde vogel werd op 28 april te Destelbergen gezien. Op 29 maart kwam er op de dijk van de grote plas te Doornzele een *grote zilvreiger* slapen. Op 21 april werd er opnieuw één waargenomen, dit keer een gekleurigd exemplaar. Het is nog niet bekend of deze vogel

Ralreiger: héél zeldzaam in België (foto Geert Spanoghe)

nu afkomstig is van een buitenlands kleurringproject of een ontsnapte volière-vogel is. Over de Rode Geul te Assenede trokken op 23 april twee *Purperreigers*. Begin mei pleisterde een purperreiger te Doornzele en in de Brandegemseham te Merelbeke ook één op 10 mei. De *kwak* was relatief weinig te zien en enkel in de Bour-

goyen: één exemplaar overvliegend op 23 april en een roepend exemplaar in de nacht van 4 op 5 mei. Een spectaculaire waarneming was die van een eerstezomer *ralreiger* die kort opvloog in de Bourgoyen op 19 mei. Deze soort wordt niet jaarlijks in België opgemerkt. Ondanks intensief zoeken, weliswaar van op de paden, werd hij niet teruggezien.

Van boven naar onder: pijlstaart, kraanvogels (foto Geert Spanoghe), kanoetstrandloper, zwarte stern en reuzensterne (foto Geert Spanoghe)

Het beest heeft daar immers twintig kilometer sloten en grachten met hoge oeverbegroeiing waarin hij zich kan verstoppen.

Er werden heel wat *lepelaars* gezien! De eerste acht kwamen een sneeuwstorm trotseren in de Bourgoyen op 4 maart. Op 30 maart zaten er hier nog eens vijf, waarvan twee exemplaren een dagje bleven hangen. Te Doornzele waren er regelmatig enkele exemplaren te zien: twee overvliegend en één toekomend op 1 mei, twee niet in zomerkleed op 4 mei, twee adulten in zomerkleed op 7 en 8 mei, één tot twee van 10 tot 16 mei, drie adulten in zomerkleed op 17 mei en nog twee tot zeker 21 mei. Ook aan de Rode Geul te Assenede pleisterden er eens één exemplaar op 21 april en vier exemplaren op 10 mei.

Een *zwarte ooievaar* deed een poging om te landen op de plas van Doornzele op 7 mei. Enkele tientallen *bergeenden* en *kokmeeuwen* dachten er echter anders over. Hij werd al snel op andere gedachten gebracht en vloog dan maar verder.

Er trokken ook heel wat *witte ooievaars* over: op 5 april één over de Putten te Melsen, op 18 april drie exemplaren over de Bourgoyen en daarna over het Rabot en de Steendam, op 20 april twee exemplaren over het UZ, op 21 april 2 exemplaren over de Reymeren te Merelbeke. Op 12 april landde er een vogel in de Bourgoyen maar die werd terstond weggejaagd door Canadese ganzen. Onder dergelijke omstandigheden lijkt het niet zinvol hier een ooievaarswiel te plaatsen, tenzij er misschien een Canadees op komt broeden. In de meersen te Sint-Martens-Latem pleisterde één exemplaar op 2 mei.

Een rare verschijning was een hybride tussen *knobbelzwaan* en *zwarte zwaan*, die eerst in de Bourgoyen opgemerkt werd en in de tweede helft van mei op de plas te Doornzele. Begin maart stonden de meersen in de Gentse valleien blank, net tijdens de doortrekkie van veel eendensoorten. Op 2 maart werden zo meer dan 700 *pijlstaarten* geteld in de Leievallei. 538 exemplaren in de Bourgoyen en 139 te Ooidonk waren de hoogste aantallen. In de Bourgoyen zaten toen ook 713 *slob-eenden*. Het totaal voor de Leievallei

was 806 exemplaren!! In de Bourgoyen zat toen ook het eerste mannetje *zomertaling*. Ook Doornzele haalde hoge aantallen voor slob-eend: 429 exemplaren op 29 maart. Op 9 maart werd een wijfje *krooneend* gezien op het Leeuwenhof te Drongen, op 10 maart een koppel. Dat mannetje zat op 16 maart in de Bourgoyen, evenals een mannetje *nonnetje*.

Roofvogels

Een *vale gier* maakte volgende reis door de Lage Landen. Op 17 mei vloog hij vanuit Walcheren over de Westerschelde naar Breskens om cirkelend richting België af te zeilen. Enkele uren later werd hij zuidwaarts vliegend over Wetteren waargenomen. De volgende morgen om 10u50 werd hij door verschillende waarnemers overtrekkend (in oostelijke richting) waargenomen boven De Putten te Melsen.

Over de Kriephoek te Semmerzake vloog op 21 maart een *visarend*, op 20 april ook één over de Bourgoyen. Op 14 mei werd een wijfje *grauwe kiekendief* waargenomen te Doornzele, op 16 mei nog één over Wetteren. *Bruine kiekens* werden vanaf 27 maart gezien, veel te veel om op te noemen. Op 2 maart zat een *rode wouw* op een weidepaaltje in de meersen van Ooidonk. Op 8 maart trok er één over Schelderode en op 30 april één over de E40 tussen Drongen en Nevele. Een overtrekkende *zwarte wouw* werd op 25 april boven de Assels te Drongen opgemerkt, op 13 mei vloog er 's avonds nog één over de Bourgoyen. *Wespendieven* werden enkel in de Scheldevallei en de Merelbeekse bossen gezien, vanaf 10 mei.

In de Bourgoyen was de *boomvalk* wel zeer vroeg aanwezig (vanaf 30 maart), de eerste in de Scheldevallei werd op 13 april aan De Putten te Melsen gezien. Op 10 maart joeg een *smelleken* op Doornzele. Er bleven permanent koppels adulte *slechtvalken* hangen op de Sint-Baafs-kathedraal te Gent, op de oude krachtcentrale te Langerbrugge en op Rodenhuize aan de Moervaart. Dit laatste koppel werd evenwel verstoord door een ontsnapte hybride valkeniersvalk, die hier vanaf 10 maart rondhing. Deze vogel leek

van kleur en formaat goed op een *sakervalk*. Meestal gaat het in zo'n geval op kunstmatige geïncubeerde hybriden, dure bastaarddieren dus. Het lijkt er zeer sterk op dat deze vogel het honkvaste koppel slechtvalken belet heeft om zelfs maar eieren te leggen! Hij bezocht ook af en toe de Bourgoyen (8 en 9 april) en de Reymeren te Merelbeke. Vanaf 31 maart pleisterde er bijna dagelijks een eerste zomer lichte slechtvalk in de Bourgoyen. Ook in de Kanaalzone werden af en toe eerste zomer vogels tussen al die adulten waargenomen.

Steltlopers & Co

Op 28 februari trok een *kraanvogel* over de Assels te Drongen, op 5 maart vijf over Wetteren. Twee vrij late waarnemingen: telkens één over de Bourgoyen op 2 april en 4 april. Een *kwartel* zong op 11 mei te Zeveneken, er werd er ook één gehoord te Bachte-Maria-Lerne op 9 mei. Het voorlopig enige *porseleinhoen* werd op 18 mei in de Bourgoyen gezien.

Twee *steltkluten* pleisterden in de voormiddag van 19 april op de grote plas van Doornzele.

Op 16 maart zaten te Belsele al drie *kleine plevieren*, daarna kwamen die geleidelijk overal aan. Op 6 en 9 maart werden de eerste *bontbekplevieren* gezien in de Bourgoyen, één en drie exemplaren. Vooral bij de plas van Doornzele waren er vrij veel te zien tijdens de tweede doortrekkie, begin mei: 9, 14 en 13 exemplaren op 12, 14 en 15 mei. Slechts één *strandplevier*, een mannetje, werd waargenomen, op 12 mei op dezelfde plaats. Op 15 mei zat hier een *zilverplevier*, op 16 mei twee. Ook op 27 april en 12 mei waren er hier al één pleisterend en twee overvliegend waargenomen.

Ook de *steenloper* trok door op Doornzele: één exemplaar op 27 april en 12 mei, twee exemplaren van 15 tot en met 18 mei.

Op 3 april vloog er een *krombekstrandloper* op in de Bourgoyen, samen met een dertigtal *kemphanen*. Op 2 en 12 mei zat telkens een krombek te Doornzele. Een *kleine strandloper* was daar te zien vanaf 13 tot eind april en dan weer één op 15 mei. Op 18 mei zat er één in de

Strandplevier (foto Geert Spanoghe)

Bourgoyen, op 1 mei twee. Zijn halfbroer de *Temmincks strandloper* was hier met drie exemplaren aanwezig op 6 mei. Tussen 7 en 15 mei zat er af en toe één te Doornzele, op 6 mei twee. De eerste *drieteenstrandloper* dan weer was te zien te Doornzele op 7 mei, op 15 mei zaten er hier drie, op 18 mei nog één. Een nieuwe soort voor de Bourgoyen was de *kanoetstrandloper*, met één exemplaar op 12 mei. In de Kanaalzone duiken er jaarlijks verscheidene kanoeten op, ook nu weer: telkens één exemplaar op 5 en 21 mei.

Op 21 maart werd de eerste *groenpootruiter* in de Bourgoyen waargenomen. Hoge aantallen daarna waren hier 10 en 14 exemplaren, op respectievelijk 1 en 12 mei. De maxima van *tureluur*: in de Bourgoyen: 18 exemplaren op 22 en 27 maart en 17 op 12 mei; te Doornzele: 22 exemplaren op 28 april en 25 op 14 mei. Op 31 maart vielen de eerste zeven *zwarte ruiters* te bewonderen aan de grote plas te Doornzele, op 2 april zaten er twee in de Bourgoyen. Daarna volgden nog verscheidene waarnemingen te Doornzele, in de Bourgoyen, op de Reymeren en te Eke. *Witgatten* trokken door vanaf 30 maart. De eerste *bosruiter* zat op 5 april in de Bourgoyen; het hoogste aantal werd geteld te Doornzele op 7 mei, met 10 exemplaren. Op 30 april werd pas de eerste doortrekkende *oeverloper* gezien, aan de Blaarmeersen.

Op 2 april zaten er in de Bourgoyen twee koppels *IJslandse grutto's*, op 8 april weer een koppel. Een voor-

lopig overzicht van het broedbestand van de *grutto* in de Leievallei (en dus het Gentse): drie koppels in de Bourgoyen, zes in de Assels, drie in de Hoge Laken en één in de Keuzemeersen. Een koppel *rosse grutto* zat op 23 april te Doornzele, nog eens een mannetje op 7 mei.

De eerste twee *regenwulpen* werden op 10 april waargenomen, in de Bourgoyen. Een grote groep zat eind april te Lembeke, met als maximum 265 exemplaren op 28 april.

Malem aan de Watersportbaan scoorde erg hoog met *bokjes* op 9 maart, met 24 exemplaren. Ook de 200 *watersnippen* waren voor dit gebied een record. Op Doornzele zaten op 10 maart acht bokjes, op 17 april een 20-tal en op 21 april minstens twaalf. Op 15 april werden er acht bokjes geteld in de Gentbrugse meersen. De laatste waarneming van bokje viel op 6 mei, met één exemplaar in de Bourgoyen.

Meeuwen en sterns

Na een korte onderbreking werd de eerste winter *grote burgemeester* terug gezien in de Bourgoyen op 1 en 2 maart. Mogelijk hetzelfde exemplaar werd op 11 maart te Kluizen waargenomen.

Op 1 maart pleisterde in de Bourgoyen een eerste winter *Pontische meeuw*, op 3, 7 en 9 maart een adulte en op 13 maart een immature vogel. Die laatste werd op 2 maart waargenomen op het Leeuwenhof. Op 29 maart was een eerste winter te zien te Doornzele. Op 10 april ten slotte zat er nog eens een eerste

zomer in de Bourgoyen. Een tweede winter *geelpootmeeuw* zat op 9 maart in de Bourgoyen, er volgde nog een adulte vogel op 22 maart en een tweede zomer op 4 mei. Twee waarnemingen ook te Doornzele: een eerstewinter op 29 maart en een tweede zomer op 18 mei.

De aantallen *zwartkopmeeuw* in de Bourgoyen waren dit voorjaar niet zo hoog als vorige jaren: het maximum bedroeg vijf exemplaren op 23 maart (drie adulten, een derde en een tweede zomer).

Dwergmeeuwen werden vrij regelmatig gezien: zeven op Doornzele op 24 april, 25 op Doornzele en tien op Kluizen op 26 april, en één tot zes exemplaren op Doornzele tussen 1 en 16 mei, van alle mogelijke leeftijden en geslachten.

De eerste waarneming van de *zwarte stern* viel op 21 april, met één exemplaar te Doornzele. Daarna trokken er een hele resem door, vooral te Doornzele: drie op 26 april, 19 op 1 mei, 17 op 7 mei, 14 op 14 mei, 15 op 16 mei. Op de eerste en laatste van deze data (bent u nog mee?) vlogen er ook respectievelijk vijf en 25 rond bij het spaarbekken te Kluizen. Op 7 mei pleisterden zes zwarte sterns bij het Donkmeer te Overmere. Op de Donkvijver te Overmere werd op 17 mei kortstondig een *witwangstern* waargenomen. De eerste *visdieven* werden op 21 april te Destelbergen opgemerkt. *Noordse sterns* zijn zeldzaam in het binnenland. Op 29 april vlogen er twee rond op de Blaarmeersen en op 1 mei weer twee op de grote plas te Doorn-

zele. Nog een zeldzaamheid was de reuzenster, die op 10 mei kortstondig bij diezelfde formidabele plas te Doornzele pleisterde.

Uilen, enkele kleurrijke en veel kleine bruine vogeltjes

Op 22 en 23 april joeg een *velduil* over de ruigtes van Doornzele. De eerste *gierzwaluw* vloog op 20 april over aan het UZ te Gent, op 25 april vlogen er al tientallen rond. De eerste *koekoek* werd pas op 17 april gehoord aan de Reymeren te Merelbeke. Een straffe waarneming was die van een *hop* in een tuin in de Assels te Drongen op 13 april. Een mannetje *rouwkwikstaart* werd op 10 maart opgemerkt te Doornzele. *Gele kwikstaarten* waren er vanaf 29 maart, op verschillende plaatsen: Gentbrugge, Lochristi, de Ethylvlakte in de Kanaalzone en (waar anders?) Doornzele. Twee mannetjes *Engelse gele kwikstaart* zaten op 20 april in de Bourgoyen en weer één op 1 mei; een wijfje van die ondersoort zat op 10 mei aan de zijarm van de Schelde te Merelbeke. Van die andere ondersoort, de *noordse gele kwikstaart*, waren er waarnemingen in Doornzele (vier exemplaren op 6 mei, een mannetje op 8 en 10 mei, drie mannetjes en een vrouwtje op 18 mei) en in de Bourgoyen (één exemplaar op 9 mei). De eerste *boerenzwaluw* was er wel zeer vroeg, al op 4 maart, in de Bourgoyen. De volgende waarneming viel pas op 21 maart. *Oeverzwaluwen* waren er daarentegen

Hop

later dan andere jaren. De absoluut zeldzaamste soort van de hele periode was een eerste zomer mannetje *blonde tapuit* op een akker te Lochristi op 11 mei. Hij werd daar gevonden tijdens het 'steekproefonderzoek' voor de inventarisatie voor de Vlaamse broedvogelatlas. Uiteraard geen broedvogel, maar wel zeer leuk om te zien. Het ging om de tweede bevestigde waarneming voor België. Op 29 maart zat een eerste 'gewone' *tapuit* op de Ethylvlakte in de Kanaalzone. Op dezelfde plaats werd het eerste *paapje* (een mannetje) gezien, op 20 april. Daarna kwamen niet meer dan een handvol waarnemingen binnen. De eerste *blauwborst* zong op 16 maart in de Bourgoyen. Dit exemplaar, langs de Baudetlaan, komt ieder jaar rond deze datum toe. De eerste *gekraagde roodstaart* was er vrij vroeg, op 2 april, te Schelderode. De eerste *beflijsters* werden opgemerkt op 4 april te Kluizen en op 5 april in de Bourgoyen. Daarna volgden waarnemingen in de Bourgoyen (twee op 20 april), te Laarne (één op 4 mei), (dat was lang geleden!) te Doornzele (twee op 17, 27 en 28 april), de Ethylvlakte in de bucolische Kanaalzone (drie op 17 april) en

Spotvogel (foto Geerst Spaonoghe)

Orpheusspotvogel (foto Geert Spanoghe)

De belangrijkste verschilpunten zijn zang, roep, biotoop en gedrag. Het belangrijkste verenkleedkenmerk kan je op deze foto's zien: orpheusspotvogel heeft een veel kortere vleugel. Andere kenmerken zoals een ronder kopje, forsere snavel, gelere onderkant en afwezigheid van een licht vleugelveld zijn moeilijk te zien.

Grauwe gors

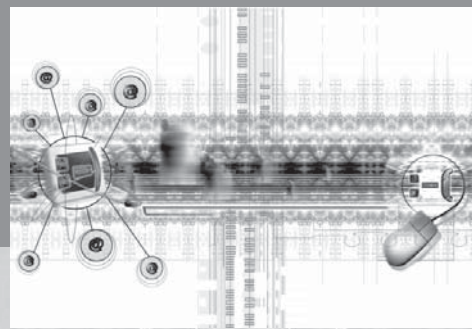

Sprinkhaanzanger

De Putten te Melsen (één op 22 april). Vanaf 20 mei zong een *graszanger* op de centrale ruigte van de Kluizendokken te Doornzele, 'ziep-ziep-ziep...'. Mogelijk nog boeiender om naar te luisteren zijn *sprinkhaanzangers*. De eerste zong vanaf 11 april op de aanplantingen van het eiland te Zwijnaarde. Andere plaatsen waar sprinkhaanzangers werden gehoord zijn de Bourgoyen, Doornzele, De Putten te Melsen, de Rode Geul te Assenede (twee zangposten). In de avond van 23 april werd er veel *gesnord*! Toen werd een zingende vogel waargenomen in de Rode geul te Assenede en in de rietkraag van het Scheldemeer te Destelbergen. De eerste zat er nog op 10 mei, de tweede werd na 4 mei niet meer gehoord. Het was jaren geleden dat er nog eens twee snorren tegelijkertijd in het Gentse zongen. De eerste *grasmus* werd rijkelijk laat gezien, op 17 april op de Ethylvlakte en aan de Kriephoek te Semmerzake, de eerste *kleine karekiet* op 20 april op de Bolveerput te Semmerzake, de eerste *tuinfluiter* in de Assels te Drongen op 23 april. Op 19 mei werd op het zuurteerstort in de Bourgoyen een zingende *orpheusspotvogel* gevonden. De dag erna bleken er twee vogels te alarmeren bij een rondvliegende *ransuil*.

Het ziet er naar uit dat dit het tweede broedgeval voor Vlaanderen (exclusief Voeren) gaat worden. De noordelijke grens van het verspreidingsgebied van deze soort ligt ten zuiden van de lijn Samber-Maas. De eerste *spotvogel* zong pas op 9 mei, in de Bourgoyen.

Op 31 maart werden de eerste twee *fitissen* waargenomen in de Bourgoyen. *Fluiters* werden gehoord op 16 mei in het Bruinbos en het Heilig Geestgoed te Munte. Op diezelfde dag zong een mannetje *bonte vliegenvanger* in het Bruinbos te Munte. Er was er voordien al één gezien op 1 mei in een tuin nabij de Bourgoyen. Op 1 april vloog er een *europese kanarie* rond aan het bos te Doornzele en zong er één te Wetteren. Op 9 maart werden twee *appelvinken* gezien aan de Blaarmeersen, op 17 maart nog één, en op 14 mei werden er twee gemeld te Destelbergen. *Noordse goudvinken*, tot drie mannetjes en vier wijfjes, zaten tot 18 maart in een tuin te Munte. Een zingende *grauwe gors* zat op een verruigd weiland onder de dijk van Doornzele op 28 april. Hij bleef hier helaas slechts enkele dagen. Zangposten van deze soort zijn de laatste tien jaar een grote zeldzaamheid in het Gentse.

DigiSnep!

de digitale nieuwsbrief
van Natuurpunt Gent!

E-mailsgewijs bereikbare leden van Natuurpunt Gent die het reilen en zeilen van hun geliefde club op de voet willen volgen kunnen mailen naar

gent@natuurpunt.be

met de vraag om regelmatig de DigiSnep!, de digitale nieuwsbrief van Natuurpunt Gent, te ontvangen. Ongeveer om de twee weken wordt u een DigiSnep! toegestuurd.